

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Cuba. Puerto Rico y Extranjer, 5

22 de Setembre de 1900

QUINT ANIVERSARI

DE LA MORT DE

Ignocent López Bernagosi

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

DEDICA AQUEST RECORT

á la memoria de son inolvidable fundador

Cumpleixen demà cinch anys de la mort de nostre carinyós amich, el fundador de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA, D. Ignocent López Bernagosi, y no podem deixar passar una fetxa pera nosaltres tan senyalada, sense rendir á la séva bona memoria el tribut de las nostras llágrimas.

Per temps que passi, no olvidarém may al que fins després de la séva eterna partida, continúa vivint entre nosaltres.

LA REDACCIÓ.

CRÓNICA

Per fi 'l Sr. Golfín ha donat per acabada la séva tasca investigadora. Lo dia 6 del passat agost se presentá al Ajuntament á participarli l' objecte de la séva visita, y 'l dilluns 18 del actual setembre reuni als regidors pera llegirlos el capítul de cárrechs, resultat de sos 43 dias de treball, fullejant papers y expedients, sobre 'ls quals ha derramat la copiosa suor del séu front.

Per aixó hi ha qui diu que desde que han passat per las mans del Sr. Golfín, els expedients s' han tornat papers mullats.

A jutjar pel resultat de la investigació, no 's pot negar qu' es eminentment silvelina. Tractantse de la desballestada administració municipal de Barcelona, podia 'l Sr. Golfín fer un gran acopi de lo que 'ls castelláns ne diuhen *sapos y culebras*; fins algún tigre y alguna pantera hauria pogut cassar sense gran esforç; pero per lo vist ha preferit entretenirse cassant pussas y altres insectes insignificants, fentne un mostuari de xeixanta tres, que no han de fer perdre ni un minut de son als administradors de la Pubilla.

Ara, després de la investigació, no sabém com se fonen els milions de pessetas que ingressan á las arcas comunals, ja en concepte de lo que 's recauda, ja per lo que respecta á l' emissió de paper del deute que cada any fan estampar pera saldar els déficits: lo únich que se 'ns fa saber es qu' en la tramitació dels expedients s' incorre en petits descuyts, en insignificants olvits y en una que altra transgressioneta legal. Tiquis-miquis y res més que tiquis-miquis. Els jochs de mans se fan de totas maneres, pero 's farien millor y tindrian més mérit, si 'ls prestidigitadors s' atinguessin escrupulosament á tots els requisits que prescriu la ley. Els milions se fondrian de la mateixa manera que ara, pero llavoras ni 'l Sr. Golfín, ni cap delegat del govern hi tindrian res que dir.

Repetim que, á conseqüència de la última investigació, no 'n dormirán cap mal son els administradors de la Pubilla; molt al contrari, considerantse victoriosos en la proba á que se 'ls acaba de subjectar, aixís com els héroes solen dormirse sobre 'ls séus llorers, ells s' adormiran tranquils y satisfets sobre las sévas gangas.

*
**

Jo tinch pera mi que no una suspensió total ó parcial mereixen els companys del Consistori, sino que, al contrari, s' han fet acreedors á una recompensa, ó, si á tant no vol arribarse, á un calurós elogi.

Vacants podran ferse, si 'l Govern té compromís de cubri-las colocant á determinadas personas; pero será aixó una solemnisima injusticia.

Precisament se tracta de una corporació municipal que procura imitar en tot y per tot al govern de la nació: es imprevisora com el govern, embustera com el govern, derrotxadora com el govern. Aligual que 'l govern, se li fonen els milions per entre mitj dels dits, com si fossen aygua, y sense cap utilitat pel poble. Per no ser menos que 'l govern, sosté verdaders aixáms d' empleats inútils, cubrint ab els diners dels contribuyents els compromisos de amistat ó altres estímuls encare pitjors. Com si 'l govern sigués el séu mirall, quan no té fondos emiteix paper, camí de una segura bancarrota, de la qual se 'n riu perque quan la casa s' enfonzi, ella ja procurarà plá bé que la catástrofe no l' arreplegui. Y finalment, seguint las petjadas del govern, en res troba tan gust com en passarse la ley... per sota l' aixella.

Aixís, donchs, ¿ab quina autoritat podrá en Silvela reptar als actuals regidors de Barcelona, prenent peu dels 63 cárrechs qu' en contra d' ells acaba de formular el Sr. Golfín?

No es qu' en Silvela, sempre que li convinga, no puga fer lo que li donga la real gana; pero no ho farà ab els actuals regidors, que ab tanta fidelitat segueixen el séu exemple, sense separarse un punt de las sévas ensenyansas.

Molt al contrari: jo crech que 'ls dirigirá un missatge de felicitació, animantlos á perseverar en la séva conducta, y fins estich en que 'ls deixarà entreveure alguna qu' altra promesa aflagadora.

«Seguiu com fins ara, deixebles méus estimats—els dirá—féu sempre orellas sordas á las reclamacions y censuras de l' opinió; tiréu al dret, sense preocuparvos per res, y á la primera crisis ministerial que surgeixi, si no trobo candidats á una cartera que 'm fassin el pés, vindré á buscarlos á la Casa gran de Barcelona, en la seguretad de que no hauré de arrepentirme may de la méva elecció.»

Ha corregut la noticia—y ara sembla que va de veras—de que 'l Teatro Principal está pròxim á desapareixer.

L' Administració del Hospital de la Santa Creu, propietaria del edifici, cansada de no treure'n renda, ha determinat despéndrese'n, y no es aquesta la primera vegada que ho intenta. Anys enrera, va anar de un trís com no l' adquireix un acaudalat marqués de l' última fornada, gran agabellador de fincas urbanas; pero la premsa va fer una campanya enérgica en pro de la subsistencia del gloriós teatro, y la combinació va desferse.

Avuy sembla qu' es una societat bancaria la que 's proposa adquirirlo... y avuy, la premsa ja no diu res, sens dupte per efecte del enervament decadentista qu' estém sufrint, y del qual ne participa tothom, sense que puga lliurarse'n ni la mateixa premsa periódica.

L' históric teatro se convertirá en la residencia de un banch. Ara la gent no hi va á veure funcions, com hi anavan els nostres ante-

PER LA MERCÉ — LAS FESTAS QUE HAURIAN DE FERSE

passats, quan no hi havia altre teatro a Barcelona; mes un cop el banch hi funcioni, hi huará empentas a l'hora de despaig. Tothom hi acudirá a buscar diners ó a deixarn'hi; a pendre ó a cobrar lletras: a fer dipòsits, préstams, descomptes, etc., etc.

Resultat: que una institució de cultura pública, més que secular, s' haurá transformat en un temple del negoci... Y després hi haurá qui s' enfadi si s' diu que 'l catalá sol acabar sempre en juheu.

El teatro convertit en banch, será enterament reformat, com es natural, per dintre: ni restos quedarán de aquella hermosa sala d' espectacles que té tan excelents condicions acústicas, y en la qual han sigut aplaudidas casi totas las eminencias artisticas que han visitat a Barcelona per espay de més de un sigle. En cambi la fatxada ventruda y lletja subsistirà tal com es. La gent

de la banca pot ignorar moltes cosas que ab l' art arquitectónich se relacionan; pero de comptar ne sab més que ningú, y no ignora que tirant la fatxada a terra, la nova que construhis hauria de retrocedir alguns pams pera posarse a la linea del carrer y aixó no ho fa cap entitat bancaria.

Aixis, donchs, la fatxada será la mateixa, sense altra modificació que sustituir els atributs teatrals que l' adornan, per altres més positius y práctichs. Desapareixerán els retratos en relleu de Maíquez, Prieto, Malibrán, Garcia y Cairón; anirán a baix els bustos de Lope de Vega, Calderón de la Barca, Vicens Garcia, (rector de Vallfogona) y Requena, y en lloch d' ells s' hi colocarán las efigies dels qu' en el trán-gul de la vida saben nadar, guardar la bossa y augmentarla...

Y Barcelona, la primera ciutat d' Espanya pel número de sos habitants, desaparescut el Teatro Lirich, transformat el Principal en un Banch, sense altre Teatro de importancia que 'l Liceo, y encare aquest tot plé de botigas y enredos, podrá dir:

—Al últim he lograt el meu desideratum: convertirme en una gran ciutat de casas de lloguer.

P. DEL O.

¡.....!

Tota plorosa una dona va entra a casa un retratista demanant que a casa séva

L' heraldo anunciador del programa.

LA FELICITACIÓ PEL PAPÀ

hi corressin desseguida
per retratar lo séu home
que va morí al mateix dia.
Ab la *máquina* á la esquena
se 'n hi va aná 'l retratista
y mentres al mort *focaca*
aixís va dirli la viuda:

—Dispensi, que no m' ha dit
encare quan costaria.

—Si 'n fa fer mitja dotzena
cinch duros.

—¡Reyna santíssima!
si qu' es car: ¿no pot ser menos?

—No, senyora, es impossible.

—No hi puch gastar tant; deixemho
si acás, *per un altre dia*.

J. ROLDÓS.

CONFESSIONS REALS

Els pobles son com las criaturas. De tant en tant, perque callin y siguin bons minyons, se 'ls ha de donar un carmetlo.

Una respectable senyora escocesa, observant que las coronas reals, pel séu brillo y per altras circumstancias extrinsecas, son molt codiciadas, ha concebut la caritativa idea d' apartar d' ellas els ulls del vulgo, y ¿qué ha fet per conseguirho? Valentse de las sévas influencias y relacions, ha dirigit á las testas coronadas d' Europa una especie d' interrogatori ó qüestionari, invitantlas á contestar á aquestas preguntas:

«¿Está vosté satisfet del cárrech que desempenya? Si ó no. Si no n' está content ¿per qué? ¿Qué 's troba á faltar?»

Els reys, que á pesar de «sas numerosas ocupacions», encare tenen temps pera escriure á las senyoras curiosas, s' han apresurat á contestar á la escocesa, enviantli unas declaracions intimas capassas d' enternir al demagogo més depravat. Y... aquí está 'l carmetlo.

Comensém á saborejarlo.

El princep de Gales, el sabarita més refinat dels nostres días, el tipo del perfecte *bon vivant*, es el que *declara* primer.

«Soch un infelis,—vé á dir en bonas paraulas. —Aixó de no poguer donar un pas que tothom no se 'n enteri, de no tenir ni 'l dret de sentirme indisposat sense que la premsa ho esbombi, 'm reventa soberanament.»

Y soberanament reventat, desapareix modestament pel foro, per continuar fent de las sévas, inventant hermillas extranyas, estrenant barrets nous y tastant els millors vins de fora casa.

L' emperador d' Austria no está per enraonar. Pero, com la ingleseta dels *Sobrinos del Capitan Grant*, si parla poch, parla bé.

—¿Qué es lo que enveja vosté?—li diu la interrogadora.

Y ell, molt secament, contesta:

«Envejo la sort de qui no es emperador.»

Com qui diu:— Per menos d' una agulla enviaria trono, cetro y corona á rodar.

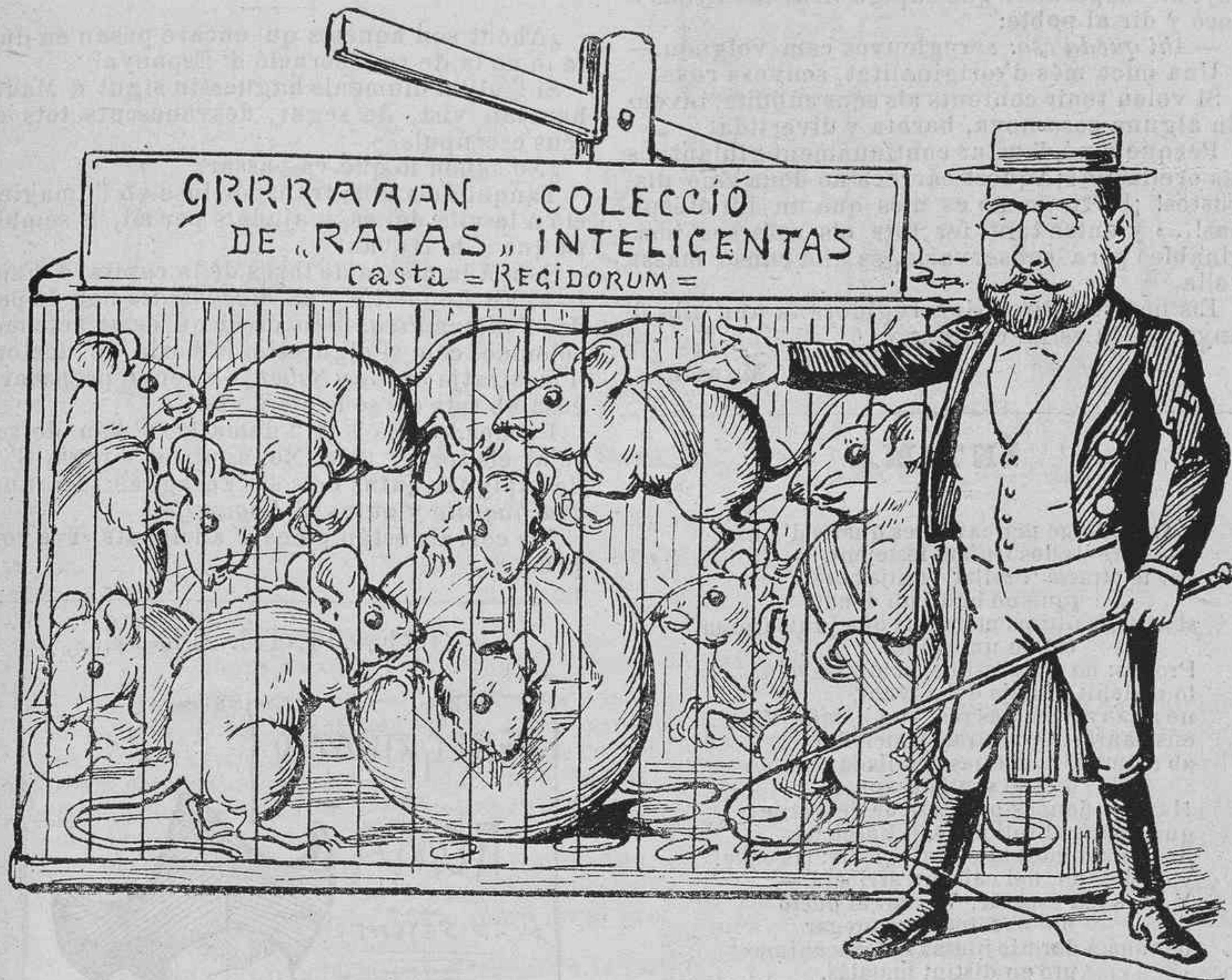
Vé 'l d' Alemanya, y

—¿Tota l' has escrita tu?

—Sí, senyora; la mestra no més m' ha fet las majúsculas... unas quantas minúsculas... y 'l nom.

L. ALLEGRET
1900

LAS FESTAS QUE HAURIAN DE FERSE

L' inspector Golfín exhibint els resultats de la séva cassera.

ns trobem ab una segona edició del soberà austriach. Solzament que 'l kaiser, portat de la séva afició á enredarho tot, procura parlar menos clar que l' aburrit Francisco-Joseph.

«L' únich home á qui no envejo,—diu,—es aque'l que no estima á la séva patria.»

Lo qual, traduhit al llenguatge corrent, vol donar á entendre que l' emperador d' Alemanya enveja á tothom. Ja es envejar, per una persona sola.

A la pobra princesa de Gales li passa tres quartos de lo mateix, pro en un' altra forma.

En la primera part de la séva confessió tot va de perilla:

«Mientras puch passejar en bicicleta, y cuydarme de las mévas coleccions y entretenirme en las cosas de casa, no envejo á ningú...»

Pero... ara vé la segona part:

«Pero quan me veig obligada á fer d' Altesa real, envejo á tot el mon.»

¡Igual, igual que 'l séu parent d' Alemanya!

Y tanca la serie dels reals declarants el czar de Russia, que per no fer quedar feos als demés, apareix més aburrit, més melancólich y més trist que ningú.

«Envejo sincerament,—diu, sucant la ploma en un tinter plé de fel,—al qui no té de governar un imperi ni participa, per lo tant, dels sufriments del poble.»

***

Més categóricament ja no pot dirse.

Els senyors reys contestan en apariencia á la desocupada escocesa que ha tingut l' humor d' interrogarlos; pero de reull se miran al poble, y per taula sembla que están dihentli:

—Ja ho veus, tu que 't pensavas qu' en aquest ofici tot eran flors y violas y pastillas ensucradas... reflexiona y treu consequéncias. Nosaltres, els amos del mon, els árbitres del poder, t' envejém á tu; á tu que 't pensas no ser res, que 't consideras l' *último mono* de l' escala social, que 't tens per un desgraciat, al costat nostre.—

Bonica sorpresa ¿veritat? Els pobles una colla d' afortunats, rodejats de tota mena de delicias. Els reys, un remat d' infelissos, dignes, més que d' enveja, de llástima... ¡Qui havia de figurar-s'ho!

El carmetlo es colossal, y sembla que ha d' entretenirnos llarga estona.

Pero... no més ho sembla. Apenas se l' ha llepat un moment, es precis tréuressel de la boca.

—¡Anda!—diu el poble lleminer, sentint el mal gust:—aixó no es un carmetlo. ¡Es un cartutxo de perdigóns!

***

La objecció que á las lamentacions de las testas coronadas pot ferse, salta á la vista.

Si l' ofici de rey es tan carregós, ¿qui 'ls obliga á seguirlo? ¿Per qué no 'l deixan?

Moltas jeremiadas, molts escarafalls, molta

aversió al empleo, pero no hi ha un príncep, un rey, un emperador que sápigat tirar las eynas á recó y dir al poble:

—*Ahí queda eso*: arregleuvos com volguéu.—
Una mica més d' originalitat, senyors reys.

Si volen tenir contents als seus súbdits, inventin alguna cosa nova, barata y divertida.

Perque aixó d' estar continuament xiulantnos las orellas:—«¡Aquest càrrech no dona sino disgustos! ¡El trono no es més que un llit d' espinas!...» y entre tant fer tots els esforços imaginables pera conservar-lo, es una cansó massa vella.

Els nostres digníssims regidors fa una pila d' anys que la están cantant.

A. MARCH.

ÍNTIMA

Lo rellotge marcava tres quarts d' onze,
y encare 'ls dos fruïam festejant;
per fe atrassá 'l rellotje mitja horeta
¿qué no hauríam donat?
si aquells últims moments que junts fruïam
valían un caudal.

Pro res: no era possible; si atrassavam
lo malehit rellotje del davant,
no guanyavam pas res, que 'l de la Vila
ens hauria al poch rato traicionat
ab aquellas solemnes batalladas
que se sentían tant.

Havíam donchs per forsa de deixarne
que seguís el rellotje son llarch pas
fins que digués ta mare:—¡Fills: las onze!
y en Joseph, del café ara arribará.—
Y no 's feu esperar. Veyent al gueto
no 'ns ferem pas pregar
per aná á dormir juntas nostras ánimas
pro en distint matalás.

Ton pare pel davant passá *fent morros*
y saludant molt baix,
á la cuyna ab molt brillo s' encamina,
agafa lo fanal,
y encenentlo va á darne pinso á l' euga
mentres va rondinant:

—Ja hauríam de coneixer que m' empipa
que de nit y de día duri tant:
que 's casin ja de un cop y ¡Santas Pasquas!
que no es gens bo pel cos tant festejar.—
Y mentres tant nosaltres despedintnos
estavam al portal

besantnos ab passió y donant denteta
á la munió d' estels del bell espay.
El moment fou sublim: allí á las foscas
quín modo de xuclar
lo néctar de tos llabis y galtonas
deixant'hi las senyals,
al marxarne corrents per ovirarne
la llum d' aquell fanal;

¿Recordas que més tart te preguntavan
qué son aquests morats
y no serví de res que respongúessis
que un cop t' havías dat?
puig al ser á l' endemá va dirme' ton pare
—A veure al Rector vaig
perque si pot vos casi desseguida
que aixó no pot durar.

Pot ser que t' has cregut que n' es de sucre
y bo y llaminejant
molt fácil que 'm quedés jo sense filla
y tú mort del empaig.—

Y feu entrarnos dintre el matrimoni
que té un deix més amarch.

L' AVI RIERA.

BANYAS Y LLÁGRIMAS

¿Ahónt son aquests qu' encare posan en dup-
te lo de la de regeneració d' Espanya?

Si l' últim diumenje haguessin sigut á Madrid
haurian vist, de segur, desvanescuts tots els
seus escrúpuls.

¿No saben lo que va passar?

Tanquin els ulls, transpórtinse ab l' imagina-
ció á la vila del os, y ajudats per mi, 'ls sembla-
rá que s' hi troban.

S. m á la plassa de toros de la capital d' Espa-
nya. En *Lagartijo* y en *Machaquito* han de pen-
dre l' *alternativa*,—que crech qu' es un acte molt
solemne, com si diguessim la borla de doctor ó
'l mestratje en *Gay Saber*,—y convé preparar la
cosa ab tots els seus ets y uts.

Primer,—aixó 's fa 'l demati,—s' han de sor-
tejar els toros. ¡Ah! No, aqui no 's juga. S' ha
de sapiguer quins dels sis Veraguas tocarán al
Machaquito y quins al *Lagartijo*.

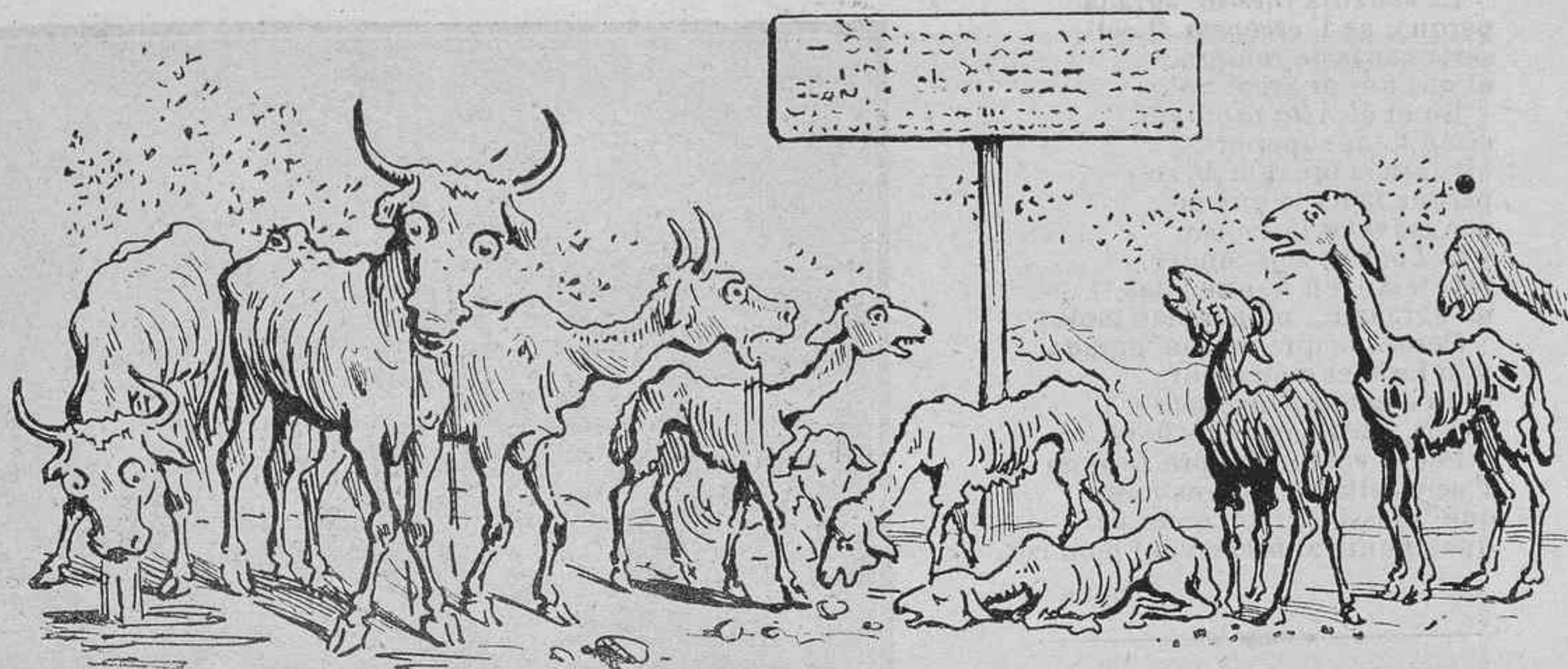
Els corrals están plens d' aficionats. Y 's com-
pren.

¡TRE...TE-TÉ...TE-TÉ!

—¡A Roma, senyors, á Roma,
que costa molts poch dinés!
Una ocasió com aquesta
potser no 's veurá may més.

LAS FESTAS QUE HAURIAN DE FERSE

Exposició del bestiar que menjem á Barcelona.

Un aficionat com cal
¿ahont ha de sé? Al corral.

Y com els aficionats no son cegos, un cop fet el sorteig y examinats els toros, observan, ab la consternació qu' es de suposar, que 'ls animals son petits, sobre tot el sisé, lleig de *lámiva*—¡adiós *Sentimientos!*— y no gayre més voluminós que un conill.

¿Un toro curt de talla, en dia de doble alternativa? ¡Jamay! Aixó podrá passar á Navalcarnero ó á Carabanchel de Abajo; pero no al propi poble de Daoiz y Velarde.

S' arma la bronca H, y 'l regidor que á la tarde ha de presidir la corrida, protesta enérgicament contra 'l calibre dels toros.

—«¡Viva la integridad taurómaca!» — crida l' afició.

—¿Quin bitxo es el que vostés retxassan?— pregunta noblement l' empresari.

—«¡El sexto! ¡el sexto!»—repeteix el coro.

—«El sexto... no fornicar.» Tot s' arreglará ab quietut y paciència.

—Es que nosaltres, si no se 'ns escolta, som capassos d' anar á explicarho al governador, á n' en Silvela, á la reyna, al comandant del *Giralda*, á totas las forsas vivas del país...—

Per fi l' assumpto dels animals—me refereixo als toros—pot conjuminarse satisfactoriament, y 's procedeix al sorteig dels toreros.

¿Qui de's dos ha de pendre primer l' alternativa? ¿En *Machaquito* ó en *Lagartijo*? Aquest es problema que la sort ha de resoldre.

Moments d' ansietat. «No se sent volar una mosca», diu un testimoni ocular. Ni una mosca ni un toro, anyadeixo jo, segur de no equivocarme.

Al voltant dels dos *quintos*—¡perdó, espasas!—que han de ser sortejats, s' hi véu tota l' afció madrilenya, tota la prempsa professional, tots els grans *revisteros*.

S' escriuhen els dos noms, cada hù en una papeleta; 's cargolan, se fican dintre d' un barret y ¡á la voluntat del Senyor!...

Un periodista tréu una papeleta. L' ansietat creix per moments. La papeleta es descargolada... Cent, mil, un milió d' ulls—¡aboca, que

aixó no costa res!—s' acostan á llegir el nom favorecut... ¿Quin es?...

¡Lagartijo!

Y mentres l' afortunat matador reb las felicitacions del respectable senat, el pobre *Machaquito* plora, ¡plora com una criatura! devorant en silenci la séva *desgracia*.

Blays, Llimonas, Atchés, Arnaus, escultors de cor, artistas de talent.. ¡animarse, que l' assumpto val la pena!

Un torero que plora perque ha tret la palla més curta... ¿Voléu un tema més colossal y més genuinament espanyol?

MATÍAS BONAFÉ.

M' AGRADAN TOTAS

A LAS MOLT DISTINGIDAS SENYORETAS SPORTMANS DEL SALÓ DE TIRO DE L' ALHAMBRA.

Vostés, simpáticas nenas, ignorarán qui soch jo, que tinch el gust d' admirarlas moltas nits al *Saló sport* com ostentan els séus mérits: bellesa, vista y bon pols, y 'ls suplico, ara, 'm permetin exposar mas impressións.

Comensant per l' *Amparito* qu' es un tipo de *pistó*, y que en el *Fuego graneado* casi sempre fa *primors*, dich que la virginal *Carmen*, de cutis fi y cabell d' or, en els *Disparos variados* m' agrada perque fa 'l joch.

Es l' angelical *Rosita* lo somni dels méus amors, en sas galtes tornejadas ¡qué n' hi caben de petóns! ¡Ja *afina la punteria* quan ha d' atravesar cors! com la *Peptia* riallera, que mata ab sos ulls de *foch*.

En el *Uso de pistola* la *Teresa* juga molt, y en el partit *La Diana* es la *Emilia* qui ho fa tot.

M' agrada, també, la *Julia* ab sos ulls enlluhernadors,

y com qu' es viva y discreta
sab quan passa á son entorn.
La senzilla *Inés* m' agrada
perque, ab l' *escopeta* al coll,
seria capás de rompre
el nas fins al propi Sol.

En el d' *Alta fantasia*
están totas superiors.
M' agrada igual la *Mercedes*,
perque fa tot lo que pot;
per gravetat la *Felisa*,
y la *Lola* ab son candor,
repeteixo, en fi, que totas
m' agradan... m' agradan molt.
Pero... la que més m' agrada
y 'n faria el meu amor,
es la elegant *Enriqueta*
fresca y bella com las flors...

Per si vol fer sempre *Dianas*
l' aconsellaré ab breus mots:
que 's fassi cárrech quan tiri,
que apunta al *blanch* del meu cor.

S. DE C.

LLIBRES

MEMORIAS DE UN MÉDICO, per ALEJANDRO DUMAS (padre).—Es una de las obras del gran novelista més interessants, per estar basada en la historia del famós aventurer José Balsamo (Cagliostro). Dumas ne fa una pintura complerta, engalanada ab las flors de sou ingeni inagotable.

Esmeradament traduhida per D. E. L. de Verneuil, té cinch volúms que forman part de la biblioteca que de las obras de Dumas pare, está donant á llum ab tant éxit la casa editorial de D. Lluís Tasso.

CUENTOS DE FRANCISCO DE A. SOLER.—Ab aquesta colecció de petites narracions s' ha inaugurat la titulada *Biblioteca nueva*, que veu la llum en la nostra ciutat. El Sr. Soler no careix de condicions pel cultiu de aquest género, sobressurtint entre 'ls quèntos del petit volúm, el que porta el títol de *La Promesa*.

RATA SABIA.

TEATROS

LA TEMPORADA DE TARDOR

Comensa 'l día 22 en alguns teatros, es á dir la vigilia mateixa del cambi d' estació. Aixó sí qu' es observar la puntualitat.

Romea obra 'l día 22 las sévas portas ab la mateixa companyia de l' any passat, empéro espurgada de alguns elements tan valiosos com el Sr. Borrás, que 's proposa fer teatro catalá á Novedats. De manera que tindrem dos companyias cultivant un mateix género, lo qual no es de sentir perque de la competència 'n surt l' espavilament.

Funció inaugural: *Lo Comte l' Arnau*, y estreno de una comedia en un acte y en prosa de 'n Got y Anguera, titulada: *La dideta*.

Pel dimars próxim estreno de *La neboda*, comedia en 3 actes, d' en Teodoro Baró.

** A *Eldorado* inauguració també demá dissapte, dia 22. Género xich á tot pasto, á cárrech d' una companyia dirigida per en Pinedo y en Gil y de la qual forman part las tiples Lluís Campos, Amparo Taberner y Teresa Bordás, la característica: Antonia Saca-

nelles, y 'ls primers actors Julio Nadal y Emili Duval.

** El *Graneta*, sens dupte per no ser menos comensa 'l mateix dia 22 ab un' altra companyia del género xich, dirigida per en Patrici León y en la qual figuran las tiples Fernández Rusquella, Pepeta Alca-

TORNANT DEL ESTIUHEIG (per V. BUIL)

—¡Ja som aquí!...

cer, Eularia Uliberri y altres, aixís com alguns actors ja coneguts del públich.

Lo que convé es que uns y altres posin obras novas, y que aquestas ja que han de ser del género xich no pertanyin al género tonto.

LA NOVETAT DE LA SENMANA

Ha sigut la representació de *La Bohème* á Novetats. Gran espectació entre 'ls filarmónichs, en especial entre 'ls que tenen ans que tot el gust de las comparacions: el teatro plé á vessar la nit de la primera.

Fer comparacions ab l'execució casi sempre inmillorable que ha tingut al Liceo l'obra de 'n Puccini, no es pas just, puig precisa atendre als preus que regeixen á Novedats y al Gran Teatro. Ara bé, baix aquest punt de vista equitatiu, *La Bohème* en el teatro del Ignasi val molt més de lo que costa.

Entre 'ls artistes descolla la Roma (*Mimi*), ben possehida del personatge y dominadora del art dels matisos que tant bé escau en aquesta partitura. Va ser aplaudida repetidament. L'Iribarne (*Rodolfo*) es un tenor de verdaderas facultats, molt jove encare, y com á tal en alguns passatjes una mica massa briós, ó potser una mica massa llaminer del aplauso dels aficionats als pinyols. Logrà lo que 's proposava en los principals passatjes de l'obra, y especialment en el *racconto* del acte primer.

La Sra. Cassandro no 'ns acabá de convencer, á pesar de que interpretá ab molt carinyo 'l paper de *Musette*; y 'ls Srs. Puiggener (*Marcelo*), Rossato (*Colline*) y Serazzi (*Schaunard*) estigueren molt justos, contribuint á animar las mogudas escenas en que prenen part.

Els coros fluixets... y en quant á la orquesta pecant de poch nutrida pera poder treure tot l'efecte degut á las combinacions armónicas de una ópera com *La Bohème* tan extraordinariament efectista.

AL TÍVOLI

Nous debuts.

Mr. Lanza, un home de goma, tant ó més doblegadis qu' en Silvela, quan anava en busca de la Presidencia del Concell de Ministrés y de la jefatura de la Unió conservadora.

Els artistes Alesson, que fan gala de una forsa her-

LAS FESTAS QUE HAURIAN DE FERSE

Don Manuel, á la porta de casa séva, repartint *cinch* céntims á *cinch* pobres.

cúlea; pero que no son capassos de aixecar l'esperit públich d' Espanya y aixó que ja fa temps que no pesa res.

Y finalment Miss Liessa, que lligada ab un fil-ferro invisible y colocada en l'escenari tot negre, vola materialment, produhint una ilusió complerta. Es un espectacle elegant y vistós, que recorda 'l de las voladoras vienesas.
N. N. N.

LAS FESTAS D' ENGUANY

A UN AMICH DE FORA

Sé que llensas queixas justas y sols parlantne deliras contra las festas y firas, més ben dit, *feras y fustas*, perque un any que vas vení vares sortirne empipat, plé de gana, marejat y mitj mort de no dormí.

No tindrás un desengany igual al que manifestas si acás acuts á las festas que *no* farém aquest any.

Pots venir sense recel, que ni 't connarán las fondas, ni haurás d' anar per las rondas si vols veure un tros de cel.

Y podrás aná á da 'l vol desde el Putxet á la platxa, sens po á la cera d' un atxa ó á l' oli brut d' un gresol.

No 's dará cap descòncert, ni 's farán castells de fum, ni sortirà més *patum* qu' aquella de l' Aldavert.

Com que no correrán balls ni comparsas de cap mena, no has de temer que á l' esquena t' hi caigui un *wiquet de Valls*.

Jaurás ab l' esquena tova perque allá hont tinguis hostatje no 't farán dormí á un prestatje de l' armari guarda-roba.

No haventhi tants forasters com aquell any de que ploras, podrás voltá á totas horas, sense empentas, pels carrers.

Devant de cala Ciutat podrás passá impunement, perque han fet un expedient qu' ho ha deixat desinfectat.

Un tal Golfín, home astut, de molta *trastienda* y sombra, ab quatre copets d' escombra ho ha deixat, com avans, brut.

No haventhi tant batibull no t' espantarán ré en lloch, no haventhi castells de foch no 't reventarán cap ull.

No haurás d' arronsá la pell per cabre á un teatro plé, y si te 'n vas al café no haurás de seure al taulell.

Al vení l' altra vegada, per veure qualsevol nyap havias de pagá un nap, ó potser *menos*, d' entrada;

donchs, ara podrás, de franch, veure la mar d' estranyesas que 't causarán mil sorpresas: titellas, en Samaranch,

l' avi del Parque, fonógrafos, canonges, municipals, *heraldos*, intellectuals, trinxeras, cinematógrafos,

algún pelut modernista, algún neo-bohemi rich y déu mil més que no 't dich per no allargar més la llista.

Anímat, donchs, amich méu, vina, si 't vaga una estona á da 'l vol per Barcelona

LAS FESTAS QUE HAURIAN DE FERSE

y després no 't sabrà gréu;
 puig lo millor que tindran
 totes las festas aquestas,
 será qu' aquest any, las festas
 no 's farán.

JEPH DE JESPU.

ESQUELLOTS

Per últim en Martínez Domingo s' ha cansat d' aguantar la... vara.

Y l' ha entregada á qui per torn li corresponia.

Ausent de Barcelona 'l Sr. Bastinos, ha anat á caure á las mans del Sr. Molins.

Veus' aquí 'l retrato que del nou arcalde interi trassa 'l *Diari de Catalunya*:

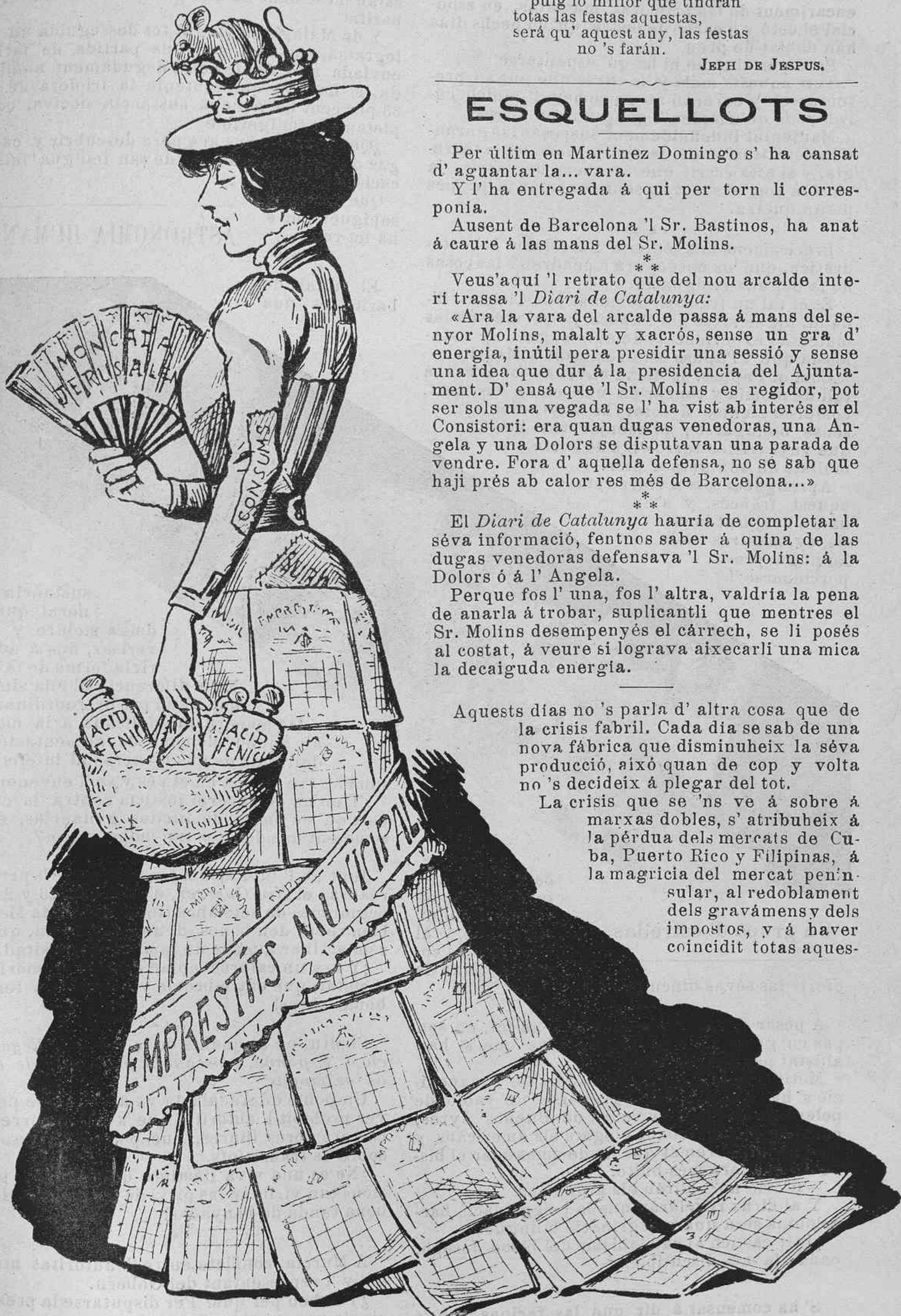
«Ara la vara del arcalde passa á mans del senyor Molins, malalt y xacrós, sense un gra d' energia, inútil pera presidir una sessió y sense una idea que dur á la presidencia del Ajuntament. D' ensá que 'l Sr. Molins es regidor, pot ser sols una vegada se l' ha vist ab interès en el Consistori: era quan dugas venedoras, una Angela y una Dolors se disputavan una parada de vendre. Fora d' aquella defensa, no se sab que haji prés ab calor res més de Barcelona...»

El *Diari de Catalunya* hauria de completar la séva informació, fentnos saber á quina de las dugas venedoras defensava 'l Sr. Molins: á la Dolors ó á l' Angela.

Perque fos l' una, fos l' altra, valdria la pena de anarla á trobar, suplicantli que mentres el Sr. Molins desempenyés el càrrech, se li posés al costat, á veure si lograva aixecarli una mica la decaiguda energia.

Aquests días no 's parla d' altra cosa que de la crisis fabril. Cada dia se sab de una nova fàbrica que disminuheix la séva producció, aixó quan de cop y volta no 's decideix á plegar del tot.

La crisis que se 'ns ve á sobre á marxas dobles, s' atribueix á la pèrdua dels mercats de Cuba, Puerto Rico y Filipinas, á la magricia del mercat peninsular, al redoblament dels gravámens y dels impostos, y á haver coincidit totes aques-

La Pubilla lluhint el trajo de gala.

tas dificultats, ja de per sí prou graves, ab l'encariment de las primeras materias, en especial el cotó y 'l carbó de pedra, qu' en pochos días han doblat de preu.

Pero per aixó no hi ha qu' espantarse.

Tots aquests mals y 'ls altres que pugan presentarse, 's curarán ab un remey, l' únich *cúralo todo* qu' emplea 'l govern d' en Silvela.

Mantenint indefinidament suspesas las garantías constitucionals, ja veurán com tot s' arregla, y si está escrit que 'ns hem de morir, ja veurán com ens morim sense exhalar ni la més petita queixa.

**

Precisament ara tenim á Barcelona un cate-dràtich, que 'ns ensenyará á pendren's las cosas ab la deguda resignació.

Es el tal un francès, nomenat Mr. Charles Bidaud, digue rival del Papuss, ja qu' efectúa las mateixas experiencias de auto-sugestió y catalepsia que 'l Papuss está realisant á Madrit.

Com el Papuss, se deixa envenar tot el cos á tall de momia y tancar en una caixa de mort, comprometentse á estars'hi vuyt días sense bellugarse, ni menjar res més que vuyt tristos terrossets de sucre, remullats ab una gota d' éter.

Aprenguém tots á viure com aquest francès, y s' haurá conjurat la crisis, ey, mentres cada hu puga proporcionar-se 'l

consumen á Barcelona per l' elaboració del pa, están mescladas ab una gran dossis de sulfat de barita.

Y de Málaga ha vingut tot desseguida un telegrama, revelant que una partida de farina enviada allá desde aquí, degudament analisada, s' ha vist que contenia la friolera de un 33 per cent de aquella sustancia nociva, completament indigerible.

¿Qué s' ha fet fins ara pera descobrir y castigar durament als autors de tan indigna falsificació?

Que nosaltres sapiguém, no s' ha fet res.

**

El sulfat de barita es una

ASTRONOMIA HUMANA

Un grupo d' estrellas.

oferir las sévas dificultats.

A pesar del gran bombo que s' ha fet, no son pas en gran número 'ls pelegrins que s' han allistat per anar á Roma.

Motiu pel qual els organísadors de l' expedició s' han apressurat á agregarse un saldo de pelegrins que han de venir de Buenos Ayres, considerant que anant plegats els americáns y 'ls de aquí, el remat que ha de comandar el bisbe Joseph farà més bulto.

—¿Cómo no?—dirán els argentíns.

Y al dirho revelarán que la pelegrinació barcelonina será una pelegrinació bilingüe.

¡Just cástich al catalanisme del bisbe Joseph, cada día més discutible!

S' ha comensat á dir que las farinas que 's

corresponent terrossets de sucre diari, adquisició que, tal com van las cosas, no deixa de

sustancia mineral que 's deixa moldre y pulverisar, fins á adquirir la forma de farina.

No 's diferencia d' ella sino en que té un pés extraordinari.

De manera que aplicada á la mescla ab aquel element de alimentació, se defrauda de dos maneras al infelís consumidor: se 'l roba en el pés y se 'l envenena.

¿Y no ha de haverhi justicia contra 'ls criminals qu' en busca de ilícitas ganancias, están cometent uns delictes tan monstruosos?

Junt ab l' invitació á las festas que 's proposa realisar el *Niu Guerrer*, els días 22, 23 y 24 del actual mes de setembre (festivitat de la Mercé), hem rebut deu bonos d' un pa cada un, que farém arribar á mans de familias necesitadas.

¡Y ara un calurós aplauso á la humorística societat, que entre broma y broma sab fer tan bonas obras!

Capítul no sé quánt de la novela *Regeneració d' Espmya*, conseguida per medi de l' art de las banyas:

Un poble de Andalucía va amotinarse per haver prohibit l' autoritat que 's fessin corre pels carrers toros lliures, que poguessin llansarse sobre 'ls transeunts.

¿No es una viva llástima que á unas poblacions tan virils se las privi de las delicias de una bona tanda de banyadas?

**

A Murcia, conflicte entre l' autoritat municipal y 'l representant del Govern.

¿Y saben per qué? Per disputarse la presidencia de una corrida de toros.

Bo serà que 'l Sr. Silvela s'apressuri à resoldre aquesta qüestió en el pròxim Concell de ministres que celebri. Al efecte pot deixar de banda la crisi fabril de Catalunya, que no corra tanta pressa com determinar qui ha de presidir la corrida de toros de Murcia, l'arcalde ó 'l governador.

O sino calculi qué dirán las grans potencia quan s'enterin de la calma del govern, en un assumpto com aquest d'honra nacional y d'honra tauromàquica, qu' es la més punxaguda de las honras.

¡Quina alegria per *La Garsa!*

El bisbe de Perpinyà li ha escrit una carta, manifestantli en termes molt carinyosos que quan vinga à Barcelona, farà una visita à la redacció del colega catalanista.

El bisbe perpinyanés se diu Monsenyor de Carcelade.

En celebració de tan faust aconteixement, *La Garsa* 'l dia de la visita tirarà à l'olla *carn-salada y bisbe*

¡Alsa, llop, quín caldo més gras!

Se queixa un fumador de que en un estanch de Barcelona, van vèndreli per tabaco una paquetilla plena de serraduras.

Desde 'l moment que ningú li diu res, la *Tabacalera* deu estar en el séu dret realisant aquestas sorprenents substitucions, que si las efectués qualsevol altre podrian ser consideradas com verdaderas estafas.

*
**

Pero à lo menos, las paquetillas de serraduras podria acompanyarlas de un trosset de paper, ab las corresponents instruccions sobre 'l séu empleo.

Al efecte podria usar la forma següent:

«Las serraduras que t' entrego en lloch de tabaco, no te las fumis, consumidor estimat, que podrian ferte mal. Com una proba del gran interès que m' inspiras, vaig à indicarte la manera de utilitzarlas. Quan hajas fumat molt y t' escanyis tossint, te introduheixes las serraduras à la boca, las empapas bé de saliva, agafas un raspallet de mànech llarch, y 't fregas bé 'l paladar y 'l ganyot, com qui limpia l' enrajolat de un pis, y 't quedarán nets com una patena. Després ja pots tornar à fumar, que, per venenós que siga 'l tabaco que t' endosso, apelant ab freqüencia al us de las serraduras, quedarás preservat dels séus mortals efectes.»

*
**

Si l' Arrendataria s' expliqués aixís, no 'ls anatemas, sino l' agraïment dels fumadors mereixeria cada vegada que, anant à comprar una paquetilla de tabaco, rebessin de mans del estanquer una paquetilla de serraduras.

A un tipo panxa-contenta, li deyan:

— Vaja, tan mateix ets un egoïsta refinat: no pensas més que ab tu: t' estimas massa.

A lo qual va respondre:

— Veurás, noy; soch casi l' únich amich que 'm queda.

LAS FESTAS QUE HAURIAN DE FERSE

¡Últim número! Gran castell de fochs.

EN CELEBRACIÓ DE LAS FIRAS Y FESTAS DE LA MERCÉ

Tenint en compte las rebaixas de trens que fan las companyias dels ferrocarrils perque 'ls forasters vinguin aquí, enguany, á veure *la lleona*, suposém que molts de nostres llegidors se trobarán en el cas de tenir que complimentar á algún parent que baixi de la Tarumbaó que puji de Castelltersol. En obsequi, donchs, á n' aquests desventurats y creyent que ja haurán pensat en acompanyarlos al *Círcol Acuestas* o al *Anden* ó á veure *El muerto fingido*, á nosaltres se 'ns ha ocorregut explicarlos un *dinar de duro*, pero, que de las cinch pessetas ne puguin disfrutar al menos cinch personas.

A pesar de resultar essencialment económic (y ara va de serio) el *menú* es de veritable festa major com podran comprobar els *gourmets* més llepa-fils:

MACARRÓNS Á LA MENESTRALA

Després de rostir una tersa de carn grassa de badella ab mitja cullerada de llart, dos granets d' all y un poch de ceba, 's fan bullir á part y ab poca aygua una lliura de macarróns no massa groixuts. Mentrestant en una cacerola convenientment preparada s' hi arregla una salsa, ab tomátechs ben madurs, una mica de llart y un pols de sal y un de pebre vermell, que després de ben colada s' abocarà á la cassola de la carn junt ab els macarróns, previament escorreguts. S' hi anyadeix llavors

una unsa de formatge ratllat y 's fan rossejar una mica per damunt (si pot ser al foru millor).

POPS AUTO-SUBSTANCIOSOS

Han de ser pops petits y no se 'ls treurá més que 'ls ulls. Ben esbandits y escorreguts se tiran á la paella quan l' oli es ben calent, 's tapan y, deixantlos á tot foch, se prepara una picada de ceba que s' hi afegirá junt ab un raig de vi y una relativa cantitat de pebre negre y vermell.

Cal fer present que aquest plat necessita molt poca sal, ja que 'ls pops son forts de sí mateixos.

RONYONS Á L' AMPURDANESA

Se 'n fan tallets rodons que 's posarán á fregir á foch molt viu en una cacerola destapada, y quan casi no quedi such s' hi tirarà un bon raig de vi ranci. Una ceba petita ben picada, un gra d' all y una mica de julivert son las sustancias indispensables per aromatisar aquest plat exquisit.

Tapada llavors la cacerola, s' espera que falti poch per estar al seu punt y s' hi anyadeix una cullerada de farina disolta ab un raig de vinagre y un pols de pebre negre.

BORRATXOS DE SANTA TERESA

Talladas unas quantas llescas de pá primetas, s' empapan bé de vi bó. Pochs minuts avants de servirse se cobreixen ab un xich de rovell d' ou y 's tiran á la paella en oli ben ardent.

Inmediatament poden portarse á taula empolvantlos, si 's vol, ab sucre comú.

Ab un dinar aixís ja 's pot anar darrera d' un combrregar, y els convidats forasters en quedarán altament agrahits y satisfets. En justa compensació, per Nadal serán capassos d' enviar un cistell pié de codonys, una coca farsida de bledas ó algún' altra porqueria per l' estil.

EL QUEFE DELS CIPALS

—Quan fa fret, un servidor no fa res; pero, está clar, quan arriba la calor ¡bé tinch d' aná á descansar!

QÜENTOS

Cosas de noys:

- ¿Se troba á casa la téva mamá?
- No, senyor; ha sortit.
- ¿Y no sabs quan tornarà?
- Aixó sí que no m' ho ha dit pas. . . Espera una miqueta, vaig á preguntarli.

Al entrar un escriptor al seu despaig, se troba ab la criada qu' está encenent l' escalfa-panxas ab las sévas quartillas.

Figúrinse com s' enfadaria. De bestia y estúpida no la 'n va deixar.

Mentres la criada, per disculparse, déya:

—Ja veurá, senyoret: de paper blanch no 'n toco may; jo no més cremo 'l que ja está escrit.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

- 1.° XARADA 1.°—*Ta-ber-ne-ra.*
- 2.° Id. 2.°—*Llu-i-sa.*
- 3.° ANAGRAMA.—*Quinto—Toquin.*
- 4.° TRENCA-CLOSCAS.—*La locura de amor.*
- 5.° QUINQUÉ NUMÉRICH.—*Mercantil.*
- 6.° TERS DE SÍLABAS.—*CA DI RA
DI SAP TE
RA TE RA*
- 7.° GEROGLÍFICH.—*Per sastres una sastreria.*

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20.

Imprempta de Lluís Tasso, Arch del Teatro, 21 y 23.

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, numero 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat numero 2

Edición **TASSO** ¡Acaba de publicarse!

MEMORIAS DE UN MÉDICO

POR

ALEJANDRO DUMAS (Padre)

Cinco tomos de 320 páginas cada uno 4 reales el tomo en rústica y 6 reales en tela

SAINETES del popular EMILI VILANOVA

Las bodas de'n Cirilo
 ¡Qui... compra maduixas!
 ¡Oriental! Los moros contrapuntats
 L' ase del hortolá
 A casa l' arcalde
 La viuda

Preu de cada sainete: **UNA** pesseta

Pronto aparecerá la popularísima obra de **PIERRE DECOURCELLE**

LOS DOS PILLETES

(Les deux gosses)

Vertida al español por **JUAN B. ENSEÑAT**

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l'import en llibransas del Giro Mútuu ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d'extravíos, no remetent además 1 ral per certificat. Als corresponsals de la casa, se'ls otorgan rebaixas.

LAS DERRERÍAS DEL ESTÍU

—¿Qué! ¿Per tres senmanas de fonda aquest compte tan gros?
—¿Vol que li fem en un paperet més petit?

—¡Adeu siau, onadas! Ja no 'ns veurém hasta l' any que vé... A no ser que en un dia de temporal 'us arribéu fins a Barcelona...